

BILTEN

O PITANJIMA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Evropske unije i Srbije

18
OKTOBAR 2010.

- Beogradski centar za bezbednosnu politiku
- Beogradski centar za ljudska prava
- Forum za bezbednost i demokratiju
- Urednik: Saša Đorđević
- Recenzent: Sonja Stojanović
- Saradnici: Biljana Pandilovska, Gorana Odanović, Katarina Filipović, Jan Litavski, Miloš Đinđić, Predrag Petrović

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

- Osnovana mobilna jedinica za analizu terorističkih napada (2)

Analize i procene

- Izveštaj o drugoj generaciji Šengenskog informacionog sistema (3)

Zanimljivosti

- Evropski parlament zamrznuo sredstva Evropskom policijskom koledžu (4)
- Mračna strana „jugosfere“ ili kako nas posmatra Evropa posle „Beograda“ i „Đenove“? (5)

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

- Pravna ofanziva za jačanje regionalne policijske saradnje (7)

Analize i procene

- Generalni štrajk policajaca: „neobučeni i bosu u Evropu“ (9)

PREDSTAVLJAMO

Regionalna saradnja

- Položaj žena policajaca u zemljama jugoistočne Evrope (10)
- Makedonija preuzela predsedavanje Asocijacijom šefova policije u jugoistočnoj Evropi (SEPCA) (11)

Publikacije

- Servis građana ili privatni kapitalista? Dometi reforme policije u Rusiji (12)

Pred vama je **Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije** koji je rezultat zajedničkog rada tri organizacije — Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju. Bilten je deo aktivnosti projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije u Srbiji“. Objavljen je uz podršku Misije OEBS u Srbiji, ambasade Kraljevine Holandije u Srbiji i Ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF).
Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste biltena pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org.

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

Osnovana mobilna jedinica za analizu terorističkih napada

U okviru EUROPOL, evropske agencije za sprovođenje zakona, osnovana je mobilna jedinica sačinjena od stručnjaka za analizu terorističkih napada počinjenih eksplozivnim sredstvima čiji je glavni zadatak da pruža stručnu pomoć državama članicama u pronalaženju počinitelja napada.

To je nastavak napora EU da se suoči sa novim bezbednosnim izazovima, rizicima i pretnjama. Naime, u aprilu ove godine ministri spoljnih poslova inicirali su ideju stvaranja Centra za visokotehnološki kriminal. Evropska komisija (EK) bi trebalo da izradi strategiju izvodljivosti stvaranja ovog tela. Zajednički činalac novog tela i predloga je rad u okviru EUROPOL.

Centar za visokotehnološki kriminal

Prema predlogu ministra spoljnih poslova centar bi preduzimao preventivne i istražne mere, te obučavao policije, sudstva i tužilaštva zemalja članica. Ovaj centar bi radio u okviru EUROPOL koja je već izradila evropski plan za visokotehnološki kriminal. Međutim, sprovodljivost plana je upitna, jer ministri traže učvršćivanje i promene funkcija centra kako bi olakšali prikupljanje, razmenu i analizu informacija. EK ima zadatak da proceni trendove u borbi protiv visokotehnološkog kriminala širom sveta i pronađe načine za olakšanu prekograničnu razmenu informacija među različitim nacionalnim telima koja se bave ovim problemom.

U novoj mobilnoj jedinici stručni tim imaće ulogu, ukoliko se desi teroristički napad u nekoj od članica EU, da odlazi na mesto napada i analizira eksploziv koji je tada korišćen i da te podatke upoređuje sa postojećom bazom podataka o eksplozivnim sredstvima koja su korišćena u prethodnim terorističkim napadima. Baza podataka sadrži i podatke o tome koja teroristička grupa je koristila koju vrstu eksploziva u terorističkom napadu, kao i

podatke o identitetu počinioca te mesto i vreme učinjenog napada.

Španska policija privodi osumnjičenog za teroristički napad u Madridu 2004. godine (Dailymail.co.uk)

Evropska CIA do januara bez šefa

U prethodnom broju biltena najavili smo da će SitCen, obaveštajna služba EU, dobiti direktora krajem oktobra ili najkasnije početkom novembra. Međutim, prema izvorima bliskim EU administraciji, Ketrin Ešton (Catherine Ashton), Visoka predstavnica EU za spoljnu politiku, neće postaviti jednog od kandidata iz užeg izbora sve do početka januara. Razlozi za odlaganje izbora direktora SitCena za sada nisu poznati. Procene su da sada najveće šanse za ovu poziciju ima Ilka Salmi (Ilkka Salmi), visokopozicionirani službenik finske Bezbednosno-obaveštajne službe (fin.[Suojelupolisi](http://Suojelupolisi.fi)).

Ilka Salmi: novi direktor SitCen? (Nelonen.fi)

Evropolovi stručnjaci će raditi u tesnoj vezi sa SitCen, obaveštajnom službom EU koja se nalazi u okviru Službe za spoljne poslove. Naime, u SitCen postoji tim u od sedam analitičara koji su zaduženi da prate aktivnosti terorističkih grupa, te se očekuje da će njihova ekspertiza biti od velike pomoći

mobilnom timu u pronalaženju počinioca terorističkih napada.

Sa budžetom od 83 miliona evra i preko 600 zaposlenih od kojih je 130 agenata za vezu raspoređenih u 27 država članica EU, kao sa i osnivanjem ovog mobilnog tima EUROPOL polako postaje pravi bezbednosni akter EU, koji će značajno doprineti povećanju bezbednosti država članica.

Datum: 21. oktobar 2010.

Autor: Predrag Petrović, koordinator istraživanja, BCBP

Analize i procene

Izveštaj o drugoj generaciji Šengenskog informacionog sistema

Savet za pravosuđe i unutrašnje poslove je u junu prošle godine predstavio mapu puta za sprovođenje drugog Šengenskog informacionog sistema (SIS II) putem dva probna testa koji su nazvani „Milestone I i II“. Prvi test je završen u aprilu ove godine sa uspešnim rezultatima. Nakon toga, Savet je pozvao EK da predstavi obavezujući raspored i budžetski plan za početak sprovođenja SIS II. Ovaj izveštaj je predstavljen i usvojen na poslednjem sastanku Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove 7. i 8. oktobra 2010. godine. U izveštaju su prikazani detaljni raspored i budžetska procena, kao i tehnički elementi sprovođenja SIS II.

Glavni izazov u razvoju SIS II bio je razvijanje osnovnih tehničkih uslova za rad druge generacije sistema koji su direktno uticali na završni izgled zakonodavnog okvira, a posredno i na sprovođenje SIS II. Pored toga, govorilo se i o finansijskim problemima. Ipak, države članice su u maju 2010. godine postigli konsenzus o budućim osobenostima i test pristupu u sprovođenju SIS II. EK je taj deo uključila u postojeći ugovorni okvir čime je stvorena

osnova za vremenski okvir i budžetske troškove koji su predstavljeni u izveštaju.

Nemačka policija testira novi biometrijski način kontrole granica — „easypass“ (Life.com)

S obzirom na povećan broj država potpisnica Šengenskog sporazuma u izveštaju se navodi da bi trebalo da se kapacitet sistema poveća do 70 miliona unosa podataka, a samim tim i uzbuna ukoliko se pronađe odgovarajuće lice u bazama podataka (SIS I je imao 15 i vremenom je porastao na 22 miliona). Takođe, SIS II bi trebalo testirati sa ciljem da obezbedi do 100 miliona uzbuna bez potrebe za tehničkim promenama. Što se tiče performansi, složenost upravljanja sa podacima neizbežno vodi do promena tehničkih zahteva u sprovođenju sistema.

Šengenski informacioni sistem

Šengenski informacioni sistem (SIS) predstavlja složen sistem podataka (baza), koji organima sprovođenja zakona omogućavaju uvid u informacije, kao i razmenu informacija o određenim kategorijama lica i o ukradenim ili izgubljenim predmetima.

Baza podataka SIS sadrži sledeće informacije: 1) informacije o licima koja treba uhapsiti ili koja treba predati na osnovu poternice ili informacije o licima za koja se zahteva ekstradicija; 2) informacije o državljanima trećih država kojima je zabranjen ulazak ili boravak u Šengenskom području; 3) informacije o nestalim licima; 4) informacije o licima za kojima se traga zbog sudskog procesa ili o licima koja su pozvana na izdržavanje kazne ili koja imaju status svedoka u krivičnom postupku; 5) informacije o licima i predmetima koji se nalaze pod prisмотрom; 6) informacije o predmetima koji mogu biti zaple-

njeni ili upotrebljeni kao dokaz u krivičnom postupku. Pristup SIS imaju policijska i granična kontrola, organi nadležni za izdavanje viza, carinski i pravosudni organi, nadležni organi za izdavanje saobraćajnih dozvola, te EUROPOL i EUROJUST. Trenutno je u EU „na snazi“ proces izgradnje Šengenskog informacionog sistema druge generacije (SIS II) u kome bi, ukoliko sistem postane operativan, postojale sledeće baza podataka: 1) baza podataka o licima koja su sklona nasilničkom ponašanju; 2) baza podataka o licima čiji su zahtevi za vizu odbijeni, odnosno odbijeni; 3) baza podataka o terorističkim grupama; 4) baza podataka o licima kojima je zabranjen izlazak iz šengenskog područja. Tip podataka koji će se naći u SIS II biće po predlogu EU obogaćen, pa će se u njima naći i fotografije i otisci prstiju, a postoji mogućnost da budu uneseni i drugi „identifikacioni materijali“, kao što je, na primer, DNK profil.

Preuzeto sa: [Onlajn kurs „Uvod u bezbednosne politike EU“](#).

U nameri da ublaži rizik u sprovođenju drugog testa, novi plan biće zasnovan na neprekidnom nezvaničnom testiranju sa ograničenim brojem država članica sa ciljem ranog uočavanja problema, a zatim i isprave. Planirano je i redovno unapređivanje i ažuriranje softverskog dela SIS II, kao i postepeno menjanje zastarelih hardverskih komponenata.

Na kraju, potrebno je nešto reći o budžetu i troškovima druge generacije šengenskog sistema. Od avgusta 2010. godine, od ukupnih obaveza koje iznose 95,5 miliona evra, EK je isplatila 62,77 miliona evra, od kojih 32,03 za SIS II razvoj na centralnom nivou; 17,47 za SIS II mrežu; 7,22 za podršku i garantovani kvalitet; kao i 4,69 za pripremu operativnog upravljanja u Strazburu.

Datum: 17. oktobar 2010.

Autor: Jan Litavski, istraživač, FBD

Link: IPEX.eu

Zanimljivosti

Evropski parlament zamrznuo sredstva Evropskom policijskom koledžu

Poslanici Evropskog parlamenta (EP) su 7. oktobra 2010. godine ponovo odbili da otpišu sredstva za 2008. godinu Evropskom policijskom koledžu (CEPOL), izjavljujući da oni „tek treba da ispunjavaju standarde dobre uprave“. U saopštenju EP o budžetima svih agencija u EU, poslanici su ocenili stanje u CEPOL kao „neprihvatljivo“.

Ferenc Banfi, novi direktor CEPOL sa Ilkom Laitinenom, direktorom FRONTEX (CEPOL.europa.eu)

Političku kontrolu nad primenom budžeta vrši EP u redovnom, godišnjem postupku izdavanja budžetskog izveštaja EK, dok je Ručunski (finansijski) sud stručno telo koje nadzire izvršavanje budžeta EU. Sud je još 2008. godine otkrio da je CEPOL koristio novac EU za kupovinu automobila i mobilnih telefona za osoblje. Zbog toga je budžet policijskog koledža smanjen, a Evropska kancelarija za borbu protiv prevara (OLAF) je pokrenula istragu o troškovima koledža.

Najnoviji izveštaj budžetske kontrole ponovio je sličnu ocenu naglašavajući proceduralne nedostatke u nadzoru finansija, računovodstvenog sistema, te upravljanju budžetom i funkcionisanju nabavki, istaknuto je u saopštenju EP. Posebno je nejasno trošenje novca upravo za mobilne telefone i automobile za osoblje na koledžu u mestu Bramhil (sedište CEPOL), sedamdeset kilometra zapadno od Londona.

Odbor za budžetsku kontrolu EP je zbog pomenutih nejasnosnoća zamrznuo 425,000 evra troškova predviđenih za rad CEPOL sve do onog trenutka kada rukovodstvo u koledžu ne ispravi nedostatke.

U maju ove godine EP je odložio otpis budžetskih sredstava za CEPOL do trenutka dobijanja akcionog plana zajedno sa korekcionim merama za ispravku postojećeg stanja od rukovodstva koledža. Akcioni plan je prosleđen EP, ali po rečima Veronik Metju (Veronique Mathieu), poslanice u EP zadužene za slučaj „CEPOL“, plan nije ispunio očekivanja zbog nepostojanja konkretnih mera i vremenskog okvira njihovog sprovođenja.

Policijskim koledžom od februara ove godine upravlja novi direktor, mađarski policajac Ferenc Banfi, dok je nekadašnji Ule Goeranson pod istragom OLAF.

Datum: 10. oktobar 2010.

Linkovi: EUobserver.com, BBC.co.uk, CEPOL.europa.eu

Mračna strana „jugosfere“ ili kako nas posmatra Evropa posle „Beograda“ i „Đenove“?

Alberto Negri, italijanski novinar — Dok se razmatranje kandidature Srbije za članstvo u EU očekuje na kraju meseca, opasnost od tenzije uzrokovane od strane srpskih ultranacionalista raste: svedoče nedavni napadi srpskih huligana na Paradu ponosa u Beogradu i meč Italija — Srbija u Đenovi.

„Čekamo vas“!

Nema sumnje da ovaj slogan, naznačen velikim slovima na zidovima Beograda i poprskan kapljicama crvene farbe, nije izmakao pažnji Hilari Klinton 12. oktobra ove godine. Tada je državna sekretarka po prvi put prelazila most preko reke Save na ušću u Dunav i Panonsku regiju na granici Balkana. Natpisi na zidu nisu bili prazna priča jer je u nedelju grupa srpskih ultra-desničara i huligana — koja deli slične ideje sa počiniocima nereda na stadionu u Đenovi — opustošila prestonicu u znak protesta protiv Parade ponosa. Katastrofalan pokazatelj netolerancije u zemlji čija je kandidatura za pristupanje EU na dnevnom redu evropske dvadesetsetdvorice 25. oktobra.

Policija rasteruje demonstrante protiv Parade ponosa (Slobodnaevropa.org)

Ipak, gospođa Klinton imala je samo reči hvale za posvećenost policije i predsednika Tadića. Niko nije, po njenim rečima, napravio toliki pomak u evropskim integracijama od Srbije i njenih lidera. Vašington podržava evropske težnje Srbije, naročito kada posle nekoliko godina revanšizma konačno pristaje na angažman oko Kosova i čeka pravi momenat — tj. značajnu političku „ja tebi, ti meni“ razmenu — da uhapsi Ratka Mladića, generala odgovornog za masakr 8000 muslimana u Srebrenici 1995. godine.

Parada ponosa u Beogradu (Vesna Anđić, RFL/RL)

Italijanske kompanije ENI, FIAT, ali i u bliskoj budućnosti Finmeccanica, sigurno će igrati značajnu ulogu u Srbiji. Sa investicijama Fijata u Zastava automobile, nekadašnjem državnom preduzeću sa sedištem u Kragujevcu, Srbija bi mogla da proizvodi 200,000 automobila za nekoliko godina sa obimom izvoza od 1,3 milijardi evra, što je skoro 20 odsto izvoza Srbije u 2009. godini. Deset godina nakon pada Slobodana Miloševića, to su neke od dugo očekivanih vesti u državi u kojoj je 30 odsto radne snage nezaposleno i gde plate dostižu polovinu vrednosti kao u današnjoj Poljskoj.

Slika koja je obišla ceo svet: Ivan Bogdanov, vođa huligana na utakmici između Italija i Srbija u Đenovi (Goal.com)

Nabuko dijametralno suprotstavljen Južnom toku

Strane investicije, koje su premašile deset milijardi evra u toku prošle decenije — to zaista predstavlja pristojnu brojku, su glavna pokretačka snaga u privredi koja se sprema da privatizuje Telekom Srbije. Ali, da bi Srbija stvarno „uzletela“, Beograd mora da se osloni na fondove iz Brisela za infrastrukturu, kao i za saradnju sa nekada „zakletim“ neprijateljima. Jugoslavije više nema, ali postoji zajednički balkanski domen — „jugosfera“ — neologizam preuzet iz britanskog časopisa *Ekonomist* (eng. *The Economist*). To je prostor industrije i trgovine u kome su Slovenci, Hrvati i Srbi predali oružje i nastavili saradnju. Najsvežiji dokaz je trilateralno preduzeće koj je omogućilo da se ponovo otvori pruga za teretne vozove duž panevropskog Koridora 10.

Ipak, najvažniji strateški potez na srpskoj šahovskoj tabli tiče se gasa. Po svemu sudeći, tu će ležati prva evropska deonica Južnog toka, ruskog gasovoda predviđenog kao zajednički poduhvat sa ENI i Turskom u koji bi se mogla uključiti i Nemačka.

Preduzeće Srbijagas, koje ima čvrste veze sa ruskim Gazpromom, iskazalo je spremnost da krene sa domaćim delom Južnog toka krajem 2012. godine. To će sigurno preprečiti rivalski mega-projekat za transport gasa u Evropu, Nabuko. Podržan od SAD i EU, Nabuko cilja da mimoide Rusiju direktnim probojem u skladišta Kaspijskog mora i dostavljanjem gasa sve do Austrije, sa ciljem oslobađanja od Rusije. Princip je dijametralno suprotstavljen Južnom toku kojim se namerava snabdevanje Evrope ruskim gasom putem koji zaobilazi Ukrajinu i Belorusiju, zemlje u dubokom sukobu sa Rusijom oko gasa.

Balkanski mozaik je i dalje nepotpun

Deset godina nakon Miloševićevog pada balkanski mozaik je i dalje nepotpun i podeljen posledicama prošlosti koje izgleda da se odupiru svakoj

promeni. Bosna je upravo izašla iz izborne kampanje. Kosovo je u iščekivanju skorašnjih izbora i teži da ostane u složenoj magli nestabilnosti zbog Tadićeve izjave od 12. oktobra da „Beograd nikad neće priznati nezavisnost“.

SAD imaju „prinudne“ argumente u rukama kako bi ubedile Tadića da je bolje sprijateljiti se sa Vašingtonom nego sa Moskvom. Državna sekretarka je spremna da podrži zahtev Srbije za ulazak u EU i NATO. To bi bio odlučan korak za vojsku koja se nalazi pred morem promena: obavezno služenje vojnog roka ukinuto je i od 2011. godine profesionalna srpska vojska će biti dodatno angažovana u međunarodnim misijama.

I Evropa, isto kao i NATO, Amerikanci, Rusi i srpske komšije, čekaju na Beograd da se dokaže. „Čekamo vas“, to možemo reći Srbima, ali ovoga puta ne želimo ništa od uobičajenog zveckanja oružjem, netolerancije ili jugo-nostalgije. Gledano optimističnije, internet domen „yu“, nakon kontinuiranog gubljenja svojih delova na mapi tokom prethodnih deset godina, zvanično je povučen iz upotrebe sa interneta: digitalno nasleđe koje bi moglo biti vesnik nove srpske generacije.

Autor: Alberto Negri, italijanski novinar
Preveo: Miloš Đinđić, stažista, BCBP
Preuzeto sa: Presseurop.eu

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

Pravna ofanziva za jačanje regionalne policijske saradnje

Uređenje pravnog okvira policijske saradnje između Srbije i njenih suseda se nastavlja. U septembru i oktobru ove godine potpisano je nekoliko sporazuma. Prvo je 18. septembra potpisan Sporazum o regulisanju režima pograničnog saobraćaja između Srbije i Makedonije. Njime je omogućeno prelaženje državne granice građanima koji žive do

30 kilometara od granice samo sa ličnom kartom. Zatim je 23. septembra potpisan srpsko-mađarski sporazum iz oblasti migracija, a početkom oktobra uređena je oblast saradnje u rešavanju vanrednih situacija sa Crnom Gorom. Pored popunjavanja pravne praznine u regionalnoj policijskoj saradnji, potpisivanje je iskorišćeno i za ocenu stanja i prepreka u produbljivanju policijske saradnje u regionu. Ovakvim aktivnosti „pravna priča“ o bilateralnoj policijskoj saradnji Srbije se polako zaokružuje.

Makedonija

Ivica Dačić, ministar unutrašnjih poslova je u razgovoru sa makedonskom kolegicom Gordanom Jankulovskom istakao da potpisani sporazum omogućava uspješnu operativnu policijsku saradnju dveju policija. Saradnja je, prema rečima Dačića, veoma uspešna i da bi trebalo da predstavlja jaku motornu snagu za podsticanje saradnje i u drugim oblastima.

Gordana Jankulovska, ministarka unutrašnjih poslova Makedonije (Srbijanet.rs)

Na sastanku koji je prethodio potpisivanju sporazuma, pokrenuto je više inicijativa kako bi policijska saradnja bila produktivnija. Dogovoreno je održavanje zajedničke vežbe kriminalističkih policija Srbije i Makedonije. Pored toga, najavljena je izmena Memoranduma o policijskoj saradnji iz 2003. godine, kao i uređenje zajedničkog naloga za hapšenje, saradnje u vanrednim situacijama i o mogu-

čnosti da prelazak državne granice samo sa ličnom kartom važi i za sve ostale građane.

Posle sastanka u septembru započeti su završni razgovori o potpisivanju Sporazuma o readmisiji sa Makedonijom, odnosno vraćanju lica koja nezakonito borave na teritoriji obe države. Razgovori su protekli uspešno, obzirom da je na konferenciji „Jačanje regionalne i transnacionalne saradnje kao preduslov za uspešnu borbu protiv organizovanog kriminala na području jugoistočne Evrope“ početkom oktobra u Beogradu taj sporazum i potpisan. Trenutno je Albanija jedina država u regionu sa kojom Srbija nije uredila proces readmisije.

Pogled na konferenciju u Beogradu (RTV.rs)

Mađarska

Milorad Veljović, direktor policije u Srbiji i Suzana Veg, generalna direktorka Kancelarije za imigracije i državljanstvo su u Budimpešti potpisali Memorandum o razumevanju sa ciljem pružanja uzajamne pomoći i saradnje u oblasti migracija. Pored toga, govorilo se o pripremama za izradu zajedničkih zahteva za fondove EU, kao i za razmena stručnjaka i podataka u oblasti migracija i azila. Nakon toga, usledio je i sastanak sa Jozefom Katalom, direktorom mađarske policije na kome se raspravljalo o bilateralnoj policijskoj saradnji, pre svega u oblasti kontrole granica i borbe protiv krijumčarenja narkotika i trgovine ljudima.

Crna Gora

U prilog činjenici da policijska saradnja sa Crnom Gorom, koja se često ocenjuje kao saradnja sa najvećim preprekama, ide uzlaznim tokom je i potpisivanje Sporazuma o vanrednim situacijama. Tom prilikom je istaknuto da nijedna zemlja u regionu nema dovoljno kapaciteta da se samostalno bori protiv prirodnih katastrofa i da je saradnja u toj oblasti neophodna. Dačić je istakao da će se tim sporazumom objediniti sva raspoloživa sredstva koja imaju dva ministarstva kako bi posledice prirodnih katastrofa bile manje.

Ivan Brajović, ministar unutrašnjih poslova Crne Gore (Srbijanet.rs)

Ivan Brajović, ministar unutrašnjih poslova Crne Gore rekao je da se sporazumom formalizuje postojeća saradnja dva ministarstva i najavio ugovor o međusobnom izručenju državljana i izvršilaca krivičnih dela koji je i potpisan krajem oktobra u Beogradu.

Datum: 30. oktobar 2010.

Autorka: Katarina Filipović, stažistkinja, BCBP

Linkovi: MUP.gov.rs, RTS.rs, BLIC.rs, Ekapija.com, Pressonline.rs

Analize i procene

Generalni štrajk policajaca: „neobučeni i bosu u Evropu“

Pre nešto više od dve godine (25. oktobra 2008. godine) pripadnici brigade policijske uprave Beograda odbili su da izađu na teren zbog „prevelikog angažovanja i iscrpljenosti“, kako su naveli. Tom prilikom, Ivica Dačić, ministar unutrašnjih poslova Srbije izjavio je da bi trebalo otvoreno razgovorati o svemu i „da ćemo se generalno boriti za poboljšanje statusa policajaca“. Dve godine kasnije učinjena su dva koraka za poboljšanje ekonomskog i socijalnog statusa policijskih službenika. O pozitivnom ili negativnom karakteru tih akcija teško je govoriti, s obzirom na trenutni nesklad koji postoji između policijskih sindikata, naročito između dva reprezentativna.

Članovi Nezavisnog sindikata policije na protestu (B92.net)

Prvo, 20. oktobra 2010. godine formirana je Posebna radna grupa za učešće u pregovorima sa sindikalnim organizacijama u okviru MUP. Koordinator grupe je Vanja Vulić, zamenik šefa kabineta ministra unutrašnjih poslova. Pored MUP, u rad grupe su uključeni i Ministarstvo finansija, Ministarstvo rada i socijalne politike i Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Drugo, krajem oktobra ove godine, više od dvadeset hiljada policajaca i šest

policijskih sindikata najavili su „12. novembar — generalni štrajk“. U štrajku će učestvovati Nezavisni sindikat policije, Nezavisni policijski sindikat Srbije, Sindikat srpske policije, Sindikat policije istočne Srbije, Granski sindikat Uprave pravosuđa i policije „Nezavisnost“, Sindikat zaposlenih u MUP sa statusom ovlašćenog službenog lica i uniformisanog ovlašćenog službenog lica.

Ipak, jedan od reprezentativnih policijskih sindikata u Srbiji, Policijski sindikat Srbije, neće učestvovati u generalnom štrajku. Prema njihovom saopštenju, za najavljeni štrajk ne postoji nijedan valjan razlog. Štaviše, oni služe za „postizanjem usko-ličnih interesa pojedinih sindikalista koji svojim postupcima propagiraju antisindikalizam“.

Ko će raditi 12. novembra?

Dva reprezentativna policijska sindikata u Srbiji, Policijski sindikat Srbije i Nezavisni sindikat policije, nemaju isto mišljenje o najavljenom generalnom štrajku. Šest sindikata koji su najavili štrajk okupljeni su oko Nezavisnog sindikata policije. Time se dosadašnji rezultati kolektivnog pregovaranja dva reprezentativna sindikata i MUP dovode u pitanje, a ishod ostaje neizvesan.

Zanimljivo je da se u istom dana, 1. novembra ove godine, o ekonomskom i socijalnom statusu policijskih službenika razgovaralo dva puta na dva različita mesta. Prvo je održan redovan sastanak Posebne radne grupe gde se raspravljalo o daljem

toku kolektivnog pregovaranja. Zatim je Štrajkački odbor policijskih sindikata okupljenih oko Nezavisnog sindikata policije razgovarao o daljim akcijama i organizaciji generalnog štrajka jer „neobučeni i bosci ne možemo da uđemo u Evropu“, kako je izjavio njihov predstavnik na konferenciji 29. oktobra u Medija centru.

Datum: 4. novembar 2010.

Autor: Saša Đorđević, istraživač, BCBP

Linkovi: Policijskisindikatsrbije.org.rs,

Sindikatsrpskepolicije.org, NPSS.rs

PREDSTAVLJAMO

Regionalna saradnja

Položaj žena policajaca u zemljama jugoistočne Evrope

Rezultati prvog istraživanja o uspostavljanju Mreže žena policajaca jugoistočne Evrope (eng. *Women Police Officers' Network of South Eastern Europe, WPON*)

Rezultati prvog istraživanja o položaju i ulozi žena policajaca u nacionalnim policijskim službama zemalja jugoistočne Evrope (JIE) — Albanija, BiH, Republika Srpska, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija i Srbija, predstavljeni su 7. oktobra 2010. godine u Beogradu. Istraživanje je rađeno u sklopu aktivnosti usmerenih ka uspostavljanju WPON. Inicijativa za uspostavljanje ove Mreže pokrenuta je 2008. godine, u okviru Asocijacije šefova policija JIE (SEPCA), sa ciljem promovisanja i primene principa rodne ravnopravnosti i demokratičnosti u radu policijskih službi u JIE.

Iako je poslednjih godina došlo do masovnijeg priliva žena u policijske službe zemalja regiona, rezultati istraživanja su pokazali da njihova integracija u policijski sistem još nije potpuna, kao i da su izazovi sa kojima se žene policajci susreću slični u svim zemljama JIE. Na prvom mestu, uočeno je da

su kampanje za regrutovanje i prijem žena u policijsku službu neujednačene i nesistematske, odnosno da ne postoji strateški pristup prijemu žena (utvrđivanje kvota za prijem žena, godišnji ciljevi za regrutovanje određenog broja žena i muškaraca, vremenski rok do koga treba postići određeni procenat žena u policijskoj službi i sl.).

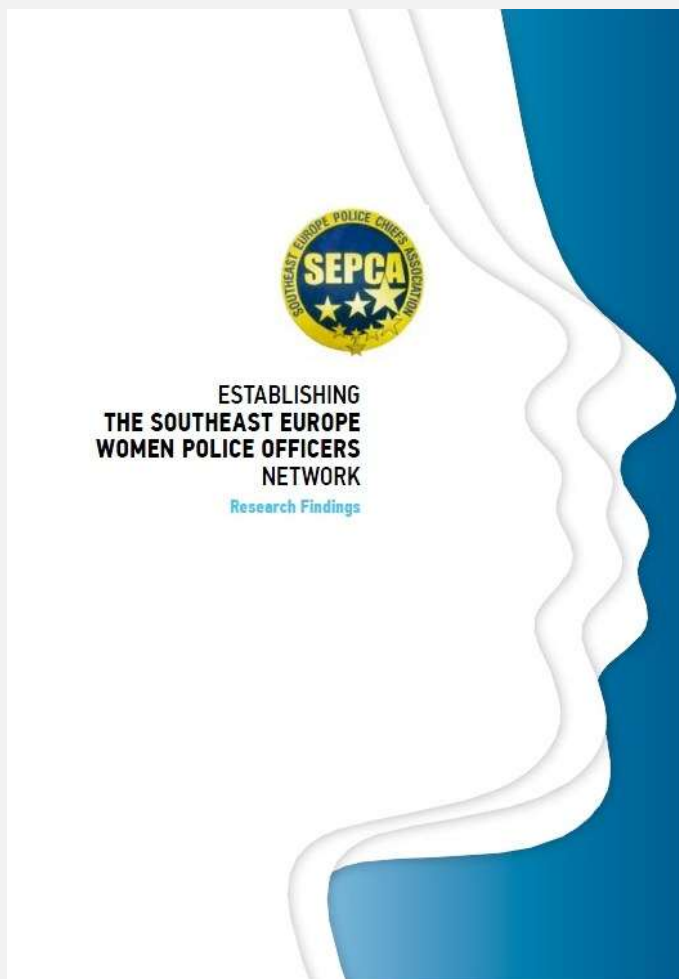

Žene policajci u Srbiji (Srbijanet.rs)

Kada je reč o dostupnosti specijalističkih obuka i pojedinih službi u policiji ženama, rezultati pokazuju znatne razlike u stavu žena policajaca i njihovih muških kolega o ovom pitanju — oko 60 odsto muških i nešto malo preko 30 odsto ženskih ispitanika smatra da su sve obuke i službe podjednako dostupne svim policijskim službenicima. Ovo ukazuje na potrebu za reformisanjem sistema upravljanja ljudskim resursima unutar nacionalnih policija kako bi sva radna mesta i u praksi bila podjednako dostupna ženama i muškarcima.

Usko vezana sa dostupnošću svih nivoa obuke i poslova su pitanja vezana za razvoj karijere, pa shodno tome rezultati istraživanja ukazuju na potrebu za preispitivanjem sistema praćenja i napredovanja, tamo gde postoji, ili za uvođenjem ovog sistema, na osnovu pozitivnog iskustva zemalja JIE. Istaknuta je i neophodnost uvođenja transparentnog sistema upravljanja ljudskim resursima, koji bi omogućio preispitivanje postojećeg sistema vrednovanja rada, tj. sistematizacije radnih mesta. Uvođenje edukativnih programa sa ciljem senzibilisanja pripadnika

policije o pitanjima rodne ravnopravnosti i ljudskih prava je takođe istaknuto kao jedan od preduslova za brže integrisanje žena policajaca u nacionalnim policijskim službama.

Rezultati istraživanja su praćeni konkretnim preporukama za svaku od oblasti koja je analizirana, te u budućnosti mogu poslužiti kao osnova za usmeravanje daljih aktivnosti članica WPON. Ovo je i naglašeno na kraju istraživanja, kroz preporuku da Mreža u okviru svojih budućih aktivnosti razmotri preporuke koje se odnose na pitanja izbora i kvaliteta obuke žena policajaca, tako što bi se kroz Mrežu formulisale smernice koje bi služile kao okvir za dalje aktivnosti i razmenu informacija o ovim problemima.

Udruženja žena policajaca u svetu

Prvo udruženje žena policajaca je **Međunarodno udruženje žena policajaca** (eng. *International Association of Women Police*). Osnovano je 1915. godine u SAD sa ciljem promovisanja uloge žene policajaca u obavljanju policijskih poslova. Članice ove organizacije su 24 različitih udruženja žena policajaca. Organizacija se aktivno bavi promovisanjem, povezivanjem i osnaživanjem žena policajaca u celom svetu.

Evropska mreža žena policajaca (eng. *European Network of Policewomen*) je nastala 1989. godine sa ciljem stvaranja profesionalne mreže za pružanje informacija i stvaranje jednakih šansi za žene i muškarce u svim evropskim policijskim službama. Članice ove mreže su policijske službe iz preko 20 evropskih zemalja.

Nordijsko-baltička mreža žena policajaca (eng. *Nordic-Baltic Network of Policewomen*) je osnovana 2001. godine i okuplja policijske službe svih baltičkih i nordijskih zemalja. Cilj ove mreže je profesionalno povezivanje žena policijskih službenika i pružanje podrške uvođenju rodne ravnopravnosti u nacionalnim službama, kroz stvaranje nacionalnih mreža, razmenu informacija i iskustava, edukativne aktivnosti i sl.

Datum: 25. oktobar 2010.

Autorka: Gorana Odanović, istraživačica, BCBP

Link: [Establishing the Southeast Europe Women Police Officers Network: Research Findings](#)

11

Makedonija preuzela predsedavanje Asociacijom šefova policije u jugoistočnoj Evropi (SEPCA)

Bosna i Hercegovina je u septembru 2010. godine predala Makedoniji ulogu predsedavajućeg Asociacijom šefova policije u JIE (SEPCA). Asocijacija je nastala u januaru 2002. godine sa ciljem poboljšanja policijskih kapaciteta u regionu putem stvaranja kontakata i produbljanjem regionalnih aktivnosti. Misija SEPCA je da postane glavna regionalna organizacija za unapređenje i sprovođenje demokratskih principa u razvoju i funkcionisanju policija u regionu. Države članice SEPCA su: Albanija, Bosna i Hercegovina (Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska), Bugarska, Hrva-

tska, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija i Srbija. Kroz zajedničku saradnju i razmenu iskustava sve članice promovišu jednakost u regionu, te razvoj procedura i prakse policijskog rada, efikasniju razmenu informacija, obuke za stvaranje kvalifikovanih policijskih službenika, rodnu ravnopravnost i zajedničku borbu protiv organizovanog kriminala i prevenciju kriminala.

Ljupčo Todorovski, makedonski direktor policije postao je novi predsednik Asocijacije. Na sastanku u Ohridu u septembru ove godine, kada je Makedonija zvanično preuzela ulogu predsedavajućeg, predstavljani su glavni problemi i budući ciljevi policija u JIE. Todorovski je istakao svoju spremnost sa ciljem stvaranja efikasnog sistema regionalne policijske saradnje u borbi protiv organizovanog kriminala. Kao predsedavajući, Makedonija će raditi na 16 različitih projekata od kojih je većina posvećena razbijanju organizovanih kriminalnih grupa i stvaranju kvalitetnih kriterijuma policijskog rada. Glavna ideja je da se formira operativni policijskih mehanizam na nivou regiona koji će raditi na suzbijanju kriminalnih aktivnosti u regionu.

Na sastanku u Ohridu (MOI.gov.mk)

Na sastanku u Ohridu, direktori policija Hrvatske i Bosne i Hercegovine istakli su da se Balkan suočava sa različitim teškim vidovima kriminala, kao što su terorizam, trgovina oružja, pranje novca. Pored toga, korupcija policijskih službenika predsta-

vlja veliki problem u borbi protiv kriminalnih aktivnosti. Policijska saradnja u suzbijanju pomenutih problema je i više nego potrebna, ali i dosadašnji uspeh na rešavanju tih problema je na zavidnom nivou.

Interesovanje za učešće u aktivnostima SEPCA pokazale su i policije Italije, Austrije i Turske. Takođe, Austrija je jedan od glavnih inicijatora drugog mehanizma regionalne policijske saradnje na zapadnom Balkanu kroz Konvenciju o policijskoj saradnji u JIE. Misija EULEX na Kosovu ponudila je personalnu i tehničku podršku.

Datum: 25. oktobar 2010.

Autorka: Biljana Pandilovska, stažistkinja, BCBP

Linkovi: MOI.gov.mk, SEPCA-see.eu

Publikacije

Servis građana ili privatni kapitalista? Dometi reforme policije u Rusiji

Leonild Kosals, „Police in Russia: Reform or Business Restructuring“, *Russian Analytical Digest*, No. 84, 18 October 2010.

Većina stanovnika Rusije ima malo poverenja u rad policije. Tom rečenicom, Leonid Kosals, profesor sa Fakulteta sociologije u Moskvi, započinje svoju analizu o dometima reforme policije u Rusiji. Nastavlja, manje od 40 odsto građana prijavljuje krivično delo policiji, zahteva istragu ili traži nadoknadu za štetu koja mu je počinjena. Analiza je i više nego dobrodošla, s obzirom da literatura o reformi policije u Rusiji na engleskom jeziku definitivno nedostaje. Ipak, ona je i previše zabrinjavajuća jer Kosals ističe da se policija u Rusiji suočava sa trostrukim problemom: militarizacijom, netransparentnošću i dodatnim radom policijskih službenika u privatnim bezbednosnim kompanijama.

Po rečima Kosalsa, ruski policijski sistem je „snažno“ centralizovan gde „reč vrhovnog“ vredi više nego slovo zakona. To je rezultat nasleđa iz prošlosti, a pre svega sistema koji je postojao za vreme Narodnog komesarijata za unutrašnje poslove (NKVD), četrdesetih i pedesetih godina XX veka. Pored toga, ne postoje javno dostupne i pouzdane informacije o broju ili trenutnim aktivnostima ruske policije. Poslednji izveštaj o broju policajaca u Rusiji predstavljen je u UN 1994. godine, a statističke analize o krivičnim delima prestale su sa objavljivanjem nakon Putinovog dolaska na vlast 2000. godine. Autor navodi, oslanjajući se na izveštaj Fonda za otvoreno društvo, činjenicu koja posebno zabrinjava da je 49 odsto policijskih službenika prijavilo rad nakon, a 18 odsto za vreme radnog vremena.

Ruski policajci na dužnosti (RTS.rs)

Za napredovanje u policijskoj službi u Rusiji potrebno je „platiti“ od nekoliko stotina do nekoliko hiljade dolara, u zavisnosti od toga da li se konkuriše za „zlatnu poziciju“, na visokim mestima u policijskoj hijerarhiji ili u većim gradovima, kao što je Moskva, „uobičajnu poziciju“ koja može da pomogne ruskom policajcu da dostigne status pripadnika srednje klase. Treća vrsta rangiranja pozicije u ruskoj policiji je vezana za određeni javni interes u kojima nema mogućnosti dodatne zarade.

Ovakva situacija rezultat je značajne nezavisnosti ruske policije od izvršne vlasti i ignorisanje zahteva javnosti za održavanjem javnog reda, mira i bezbednosti, jer su visoki policijski zvaničnici više

fokusirani na svoje privredne poslove, zaključuje Kosals.

Preporuke za proces transformacije policije u Rusiji prema ruskom sociologu su: demilitarizacija, reorganizacija i odvajanje policije od privatnog sektora odnosno „uništavanje trenutnog društvenog ugovora između političara, policije i privrednika“. Cilj je stvaranje policije koja će biti pod kontrolom.

Publikaciju možete preuzeti na sledećem [linku](#).

Datum: 21. oktobar 2010.

Priredio: Saša Đorđević, istraživač, BCBP

Urednik:

Saša Đorđević (sasadjordjevic@ccmr-bg.org)

Saradnici:

Biljana Pandilovska (biljanapandilovska@hotmail.com)

Gorana Odanović (gorana.odanovic@ccmr-bg.org)

Katarina Filipović (kacafilipovic@yahoo.com)

Jan Litavski (jlitavski@gmail.com)

Miloš Đinđić (milosdjindjic@gmail.com)

Predrag Petrović (predragpetrovic@ccmr-bg.org)

Recenzent:

Sonja Stojanović (sonjastojanovic@ccmr-bg.org)

Beogradski centar za bezbednosnu politiku

www.ccmr-bg.org | www.bezbednost.org

Beogradski centar za ljudska prava

www.bgcentar.org.rs

Forum za bezbednost i demokratiju

www.fbd.org.rs

Misija OEBS u Srbiji

www.osce.org/serbia/

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga

www.dcaf.ch